

Cunzunt en la superiura mancan scolastas e scolasts

■ (rtr/fmr) La cifra da scolastas e scolasts sa mida mintga pèr onns puspè. Bainbaud vegn a sa far valair en Grischun ina mancanza da magistraglia. I sa repeta adina puspè: Intgins onns èsi ina surabundanza da magistraglia. Surtut ils giuvens e giuvnas scolastas na chattan perquai durant quels onns nagina piazza. Els ston tshertgar autras schliaziuns u bandunar il chantun per pudair instruir. In pèr onns pli tard vegni alura a la situaziun sco l'actuala en Grischun: I mancan personas d'instrucziun. Quant bleras scolastas e scolasts che mancan, na san la Federaziun da mainascolas dal Grischun sco era l'Uffizi chantunal per la scola populara betg dir en cifras exactas. Ch'ina mancanza saja dentant avant maun.

Concurrenza tranter ils vitgs

En general pon ins dir che la mancanza da scolastas e scolasts saja cunzunt in problem en ils vitgs e las valladas: «Surtut personas qualifitgadas per il stgalim superiur èn stgarsas», di il president da la Federaziun per mainascolas dal Grischun, Silvio Dietrich. Per quest problem ha era mintga scola ina schliaziun individuala: «Per part sa gidan ins cun personas che n'han betg il diplom necessari per il stgalim superiur, per exempel

Bainbaud datti ina mancanza da scolastas e scolasts en il Grischun.

ARCHIV SOMEDIA

scolasts da la scola primara. En autras situaziuns prendan ins scolasts da lingua tudestga che chapeschan rumantsch, sch'ins na chatta uschiglio betg insatgi.» Ina conseguenza da la mancanza da personas d'instrucziun è, che las scolas cum-battan per las scolastas ed ils scolasts ch'èn avant maun: «Tut tenor prendan scolas davent scolasts dad autras, cun far gust da vegnir ad instruir en lur vitg», declara Silvio Dietrich.

Rumantsch Grischun sco schanza

Che scolastas e scolasts vegnan barattads tranter ils idioms na datti betg uschè savens. «Igl n'è betg sclaus ch'ina scolasta sursilvana sappia dar scola en l'Engiadina u en il Surses, dentant nun è quai betg usità. Qua fiss il Rumantsch Grischun stà la gronda schanza», di Silvio Dietrich, «cun il Rumantsch Grischun avessan nus pudì lavurar da moda pli surregionala, ma questa situaziun n'è betg dada e nus

essan puspè fixads pli fitg sin las differentas regiuns.» E quai è per questa problematica a ses avis «fitg donn».

Concurrenza da la Bassa

Sper las sfidas linguisticas vegnan vi-tiers, sco che Silvio Dietrich menziuna, che la Bassa ed ils centers sajan lieus fitg lucrativs per lavurar. Vinavant veglian ils giuvens dad ozendi era restar flexibels e betg sa fixar sin in lieu: «Ils giuvens na vegnan betg en piazza, stattan en quest vitg, bajegian chasa, maridan e survegnan uffants», di il president da la Federaziun per mainascolas dal Grischun, «questa tenuta è cleramain davent.» Blers vegnan a lavurar per in fin dus onns, e van lura puspè sin viadi ni emprovan insatge auter. «Els èn simplamain bler pli flexibels e main liads.»

Undas da mancanza

Ma Silvio Dietrich manegia, ch'i dettia adina puspè undas cun mancanza da personas d'instrucziun, e lura puspè undas, nua ch'i dettia bleras scolastas e blers scolasts. En questas situaziuns na dettia nagut auter che far il meglier ordlonder, constata el, «e far gust a giuvnas e giuvens sco era a creschids da far la Scola auta da pedagogia».